

Évközi 10. vasárnap

Oz 6,3b-6

Nem áldozat, szeretet

Ismerjük meg, törekedjünk megismerni az Urat: biztosan eljön, mint a hajnal, megjön, mint a zápor, mint a tavaszi eső, amely öntözi a földet. Mit tegyek veled, Efraim? Mit tegyek veled, Júda? Hűséged, mint a reggeli felhő, és mint a harmat, hamar tovatűnik. Ezért ostoroztam őket a próféták által, ezért ötlettem meg őket ajkam szózatával, ítéletem elérkezik, mint a világosság. Mert nem az áldozat kell nekem, hanem a szeretet, nem az égőáldozat, hanem az Isten ismerete.

Ozeás próféta az egyik legszélsőségesebb életű próféta: házasságot kötött egy Gómer nevű prostituálttal, és ezt a házasságát állítja igehirdetése középpontjába. Szimbolikus jövendölései 750 és 732 között születtek, és jól tükrözik ezt a vallásilag is zavaros történelmi kort, II. Jeroboám uralkodásának utolsó éveit (2,4-17 és 3,1-5), majd Szamária bukásának hatását Izraelben. A próféta nevének jelentése: „Jahve megsegített”. Apját Beerinek hívták, nevének jelentése: „az én forrásom”. Ozeás próféta könyvéből sem a születési helyét, sem a társadalmi rangját nem ismerhetjük meg. Hűtlen feleségétől három gyermeke született, szimbolikus neveket adott nekik. Házasságának igehirdetése szempontjából különleges jelentése lett (1-3). Jóllehet izraeli származású volt, de könyvéből kihagyták a Jeroboámot követő száználmas királyok adatait. Ózeás igehirdetése: a szír-efraimita háború által felvetett kérdések (5,8-11) és Tiglatpilezernek Izrael feletti hatalom megszerzése nyomán előállt vallási és lelki válságban akar prófétai irányítást adni. Ebben az időszakban, a fokozódó nyomás időszakában egyedül Jéhu dinasztiája jelentett viszonylagos függetlenséget Izraelnek. Jeroboám uralkodásával esett egybe III. Tiglatpilezer uralma (745-727). Ez az oka, hogy a Jeroboám utáni 20 évben 6 király uralkodik. A gyilkosságok és az orvgyilkosságok mindennapossá válnak (2Kir 15,-26). Végül Izrael vazallusállammá süllyedt (2Kir 16,5-9). Hósea király mégis, minden fogyelmeztetés ellenére, fellázadt az idegen uralom ellen és ezzel kiprovokálta végzetét: 722-721-ben Szamaria bukását, Izrael száműzetését.

Az idézett szöveg szerkezete összetett, a 3. v.-ben a próféta beszél, és a helyes istenismeretre buzdít, de a 4. v.-ben már Jahve beszél retorikus választ adva az előző felvetésre, és feltárva a tapasztalt vallásosság

hiányait, elsősorban a vallási hűtlenséget. *„Hűséged, mint a reggeli felhő, és mint a harmat, hamar tovatűnik.”* Úgy tűnik, mintha Jahve mentési szándéka és igazságossága ütközne egymással, és ez okozná a prófétai szövegben a konfliktust.

Az Újszövetségben a Jakab-levélben idézik ezt a szöveget (Jak 5,7), ahol a földműves türelemmel várja a korai és a késő esőt, amely megöntözi a földet. Tulajdonképpen a levélben felvetett földműves Jahve megszemélyesített alakja, és a korai és késő eső Ozeás könyvében említett reggeli felhő és harmat ellentéte. Ugyanaz a kép, de ellentétes szereposztás miatt ellentétes jelentéssel. Ozeásnál Jahve beszél, ezért az eltűnő felhő és harmat a nép hűtlenségének jelképe lesz. Jakab apostol, amikor Istenről beszél, türelmes földművesként írja le, aki várja az esőt és a harmatot. Ez a kép az Ószövetségben legtöbbször az isteni beavatkozás, a kegyelem allegóriája, de Jakab szövegében a türelmesen várakozó Isten a mi megtérésünkre vár, hogy az megváltoztassa, és termékennyé tegye a földet.

Isten szeretetére a hívő ragaszkodás lenne a megfelelő válasz. Az időről időre kialakuló konfliktus azonban azt jelzi, hogy a hívő közösség vagy a hívő ember képtelen felfogni Isten szeretetét, és hűséggel válaszolni rá. Az emberi személy és az emberi közösség érzéketlensége az értékek és Isten szeretete iránt, időről időre lángba, háborúba borítja a világot és megnyomorítja az embereket. Az istenszeretet és ember-szeretet harmóniája viszont az ideális emberi kapcsolatokhoz ad erőt, és javítja a társadalmi viszonyokat is. Ozeás próféta extrém viselkedése – amennyiben valóságos esemény volt a prostituálttal kötött házassága – sokkolta kortársait. Amennyiben csak irodalmi fikció – a prófétai retorika része –, sokkolta a hallgatóságát és a későbbi olvasóit. Ennek célja, hogy rádöbbsen tanítványait és hallgatóságát, milyen nagy kockázattal jár Isten szeretetének félreértése és milyen tragédiával annak visszautasítása.